

Правління Національного банку України
ПОСТАНОВА

11 лютого 2021 року

м. Київ

№ 16

**Про затвердження Правил розрахунку
небанківськими фінансовими установами України
загальної вартості кредиту для споживача та реальної
річної процентної ставки за договором про
споживчий кредит**

Відповідно до статей 7, 15, 56 Закону України “Про Національний банк України”, статей 12, 21 Закону України “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг”, статті 5 Закону України “Про споживче кредитування”, з метою встановлення для небанківських фінансових установ України, які відповідно до законів України мають право надавати споживчі кредити, методики розрахунку загальної вартості кредиту для споживача та реальної річної процентної ставки за договорами про споживчий кредит Правління Національного банку України **постановляє:**

1. Затвердити Правила розрахунку небанківськими фінансовими установами України загальної вартості кредиту для споживача та реальної річної процентної ставки за договором про споживчий кредит (далі – Правила), що додаються.

2. Небанківським фінансовим установам України, які відповідно до законів України мають право надавати споживчі кредити, протягом трьох місяців із дня набрання чинності цією постановою привести свою діяльність у відповідність до вимог Правил.

3. Визнати таким, що втратило чинність, розпорядження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, від 20 липня 2017 року № 3238 “Про затвердження Методики розрахунку загальної вартості кредиту для споживача, реальної річної процентної ставки за договором про споживчий кредит”, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 16 серпня 2017 року за № 1008/30876.

4. Управлінню захисту прав споживачів фінансових послуг (Ольга Лобайчук) після офіційного опублікування довести до відома небанківських фінансових установ України інформацію про прийняття цієї постанови.

5. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на Голову Національного банку України Кирила Шевченка.

6. Постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її офіційного опублікування.

Голова

Кирило ШЕВЧЕНКО

Інд. 14

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова Правління
Національного банку України
11 лютого 2021 року № 16

Правила
розрахунку небанківськими фінансовими установами України загальної
вартості кредиту для споживача та реальної річної процентної ставки за
договором про споживчий кредит

1. Ці Правила розроблені відповідно до вимог Законів України “Про Національний банк України”, “Про споживче кредитування”, “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг”.

2. Ці Правила встановлюють методику розрахунку загальної вартості кредиту для споживача та реальної річної процентної ставки за договорами про споживчий кредит для небанківських фінансових установ України, які відповідно до законів України мають право надавати споживчі кредити (далі – кредитодавець).

3. Терміни у цих Правилах вживаються в значеннях, визначених Законом України “Про споживче кредитування”.

4. Кредитодавець розраховує загальну вартість кредиту для споживача (далі – загальна вартість кредиту) у грошовому виразі згідно з методикою розрахунку загальної вартості кредиту для споживача, наведеною в додатку 1 до цих Правил.

5. Кредитодавець надає споживачу детальний перелік складових загальної вартості кредиту у вигляді графіка платежів (згідно зі строковістю, зазначеною у договорі про споживчий кредит, – за кількістю днів, щомісяця, щокварталу) у розрізі сум погашення основного боргу, сплати процентів за користування кредитом, вартості всіх додаткових та супутніх послуг кредитодавця, кредитного посередника (за наявності) та третіх осіб за кожним платіжним періодом за формою, наведеною в таблиці обчислення загальної вартості кредиту для споживача та реальної річної процентної ставки за договором про споживчий кредит у додатку 2 до цих Правил.

Кредитодавець має право не надавати споживачу графік платежів у разі кредитування у вигляді кредитної лінії.

6. Кредитодавець розраховує реальну річну процентну ставку за договором про споживчий кредит (далі – реальна річна процентна ставка) у процентах

згідно з методикою розрахунку реальної річної процентної ставки за договором про споживчий кредит, наведеною в додатку 3 до цих Правил.

7. Кредитодавець обчислює реальну річну процентну ставку, базуючись на припущенні, що договір про споживчий кредит залишається дійсним протягом строку дії, передбаченого умовами договору про споживчий кредит, та що кредитодавець і споживач виконують свої обов'язки на умовах та у строки, визначені в договорі.

8. Кредитодавець має право обчислювати загальні витрати за споживчим кредитом, базуючись на припущенні, що платежі за послуги кредитодавця залишатимуться незмінними та застосовуватимуться протягом строку дії договору про споживчий кредит, якщо договір про споживчий кредит містить умови, що дають змогу змінювати процентну ставку та/або інші платежі за послуги кредитодавця, включені до загальних витрат за споживчим кредитом, і такі зміни не можуть бути визначені на момент обчислення загальної вартості кредиту та реальної річної процентної ставки.

9. Кредитодавець зазначає реальну річну процентну ставку та загальну вартість кредиту в колонках 17 і 18 рядка "Усього" (відповідно) таблиці, наведеної в додатку 2 до цих Правил.

Додаток 1
до Правил розрахунку
небанківськими фінансовими
установами України загальної
вартості кредиту для споживача та
реальної річної процентної ставки за
договором про споживчий кредит
(пункт 4)

Методика розрахунку загальної вартості кредиту для споживача

1. Загальна вартість кредиту для споживача розраховується в грошовому виразі за такою формулою:

$$\text{ЗВК} = \text{ЗРК} + \text{ЗВСК},$$

де ЗВК – загальна вартість кредиту;

ЗРК – загальний розмір кредиту, тобто сума коштів, які надані та/або можуть бути надані споживачу за договором про споживчий кредит;

ЗВСК – загальні витрати за споживчим кредитом, тобто витрати споживача, пов'язані з отриманням, обслуговуванням та поверненням кредиту, включаючи проценти за користування кредитом, комісії та інші обов'язкові платежі за додаткові та супутні послуги кредитодавця, пов'язані з наданням, обслуговуванням і поверненням кредиту (включаючи комісії за обслуговування кредитної заборгованості, юридичне оформлення та інші платежі), кредитного посередника (за наявності) та третіх осіб [комісії за розрахунково-касове обслуговування банку, у якому відкритий рахунок кредитодавця (під час зарахування коштів у рахунок погашення споживчого кредиту), страхові та податкові платежі, збори на обов'язкове державне пенсійне страхування, біржові збори, платежі за послуги державних реєстраторів, нотаріусів та інших осіб, а також інші обов'язкові платежі], які сплачуються споживачем згідно з вимогами законодавства України та/або умовами договору про споживчий кредит (крім платежів, що згідно із законодавством України не включаються до загальних витрат за споживчим кредитом).

2. Якщо немає інформації про вартість додаткових та супутніх послуг третіх осіб, які є обов'язковими для отримання споживчого кредиту, для надання такої інформації враховуються вимоги законодавства України про споживче кредитування щодо визначення вартості цих послуг відповідно до їх орієнтовної вартості.

Додаток 2

до Правил розрахунку небанківськими фінансовими установами України загальної вартості кредиту для споживача та реальної річної процентної ставки за договором про споживчий кредит (пункт 5)

Таблиця обчислення загальної вартості кредиту для споживача та реальної річної процентної ставки за договором про споживчий кредит

Таблиця

№ з/п	Дата видачі кредиту/дата платежу	Кількість днів у розрахунковому періоді	Чиста сума кредиту/сума платежу за розрахунковий період, грн	Види платежів за кредитом												Реальна річна процентна ставка, %	Загальна вартість кредиту, грн
				сума кредиту за договором/погашення суми кредиту	проценти за користування кредитом	платежі за додаткові та супутні послуги											
						кредитодавця			кредитного посередника (за наявності)		третіх осіб						
						за обслуговування кредитної заборгованості	комісія за надання кредиту	інші послуги кредитодавця ¹	комісійний збір	інша плата за послуги кредитного посередника ¹	за розрахунково-касове обслуговування	послуги нотаріуса	послуги оцінювача	послуги страховика	інші послуги третіх осіб ¹		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18

Продовження додатка 2
Продовження таблиці

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1		X			X											X	X
2																X	X
3																X	X
...																X	X
n																X	X
Усього	X																

¹ Інформація за кожним видом платежу має зазначатися в окремій колонці таблиці (у разі розширення переліку платежів перелік колонок має бути доповнений).

Пояснення

щодо заповнення таблиці обчислення загальної вартості кредиту для споживача та реальної річної процентної ставки за договором про споживчий кредит

1. У рядку 1 таблиці зазначаються:

1) у колонці 2 – дата видачі кредиту;

2) у колонці 4 – чиста сума кредиту (далі – ЧСК), розрахована згідно з методикою, наведеною в додатку 3 до Правил розрахунку небанківськими фінансовими установами України загальної вартості кредиту для споживача та реальної річної процентної ставки за договором про споживчий кредит;

3) у колонці 5 – сума кредиту згідно з договором про споживчий кредит;

4) у колонках 7–16 – усі платежі споживача за розрахунковий період у гривнях, пов'язані з отриманням, обслуговуванням та поверненням кредиту.

2. У рядках 2–...n таблиці зазначаються:

1) у колонці 2 – дата платежу споживача;

2) у колонці 3 – кількість днів у розрахунковому періоді, що визначається як календарна кількість днів між датами платежів споживача згідно зі строковістю, зазначеною в договорі про споживчий кредит;

3) у колонці 4 – сума платежу за розрахунковий період у гривнях, яка складається із суми платежів, зазначених у колонках 5–16;

4) у колонках 5–16 – усі платежі споживача за розрахунковий період у гривнях, пов'язані з отриманням, обслуговуванням та поверненням кредиту;

5) у колонці 17 – реальна річна процентна ставка у відсотках річних, для розрахунку якої рекомендується використовувати функцію ЧИСТВНДОХ (XIRR) програмного продукту Microsoft Excel за даними, зазначеними в колонках 2 і 4 таблиці. У такому разі ЧСК уноситься в рядок 1 таблиці зі знаком мінус;

6) у колонці 18 – загальна вартість кредиту, визначена як сума платежів споживача, зазначених у колонках 5–16 рядка “Усього”.

Додаток 3
до Правил розрахунку
небанківськими фінансовими
установами України загальної
вартості кредиту для споживача та
реальної річної процентної ставки за
договором про споживчий кредит
(пункт 6)

Методика розрахунку реальної річної процентної ставки за договором про
споживчий кредит

Реальна річна процентна ставка за договором про споживчий кредит (далі – реальна річна процентна ставка) розраховується в процентах з використанням такої формули:

$$ЧСК = \sum_{t=1}^n \frac{Потік_t}{(1+d)^t},$$

де ЧСК – чиста сума кредиту, тобто сума коштів, які видаються споживачеві або перераховуються на рахунок отримувача в момент видачі кредиту, розрахована як загальний розмір кредиту (ЗРК), який визначено згідно з умовами договору про споживчий кредит, мінус сума всіх платежів споживача за додаткові та супутні послуги за кредитом на дату видачі кредиту, уключаючи комісії та інші обов'язкові платежі за додаткові та супутні послуги кредитодавця, кредитного посередника (за наявності) та третіх осіб, сплачені за рахунок власних коштів споживача та за рахунок споживчого кредиту;

d – реальна річна процента ставка, яка точно дисконтує всі майбутні грошові платежі споживача за кредитом до чистої суми виданого кредиту;

Σ – знак суми;

t – порядковий номер періоду дії договору про споживчий кредит (місяць або день);

n – загальна залишкова кількість періодів дії договору про споживчий кредит (місяців або днів) на дату розрахунку;

Потік t – сума коштів, яку споживач сплачує кредитодавцю, кредитному посереднику (за наявності) та третім особам за споживчим кредитом. До Потіку включаються платежі в погашення основного боргу за споживчим кредитом, проценти за користування ним, комісії та інші обов'язкові платежі за додаткові та супутні послуги кредитодавця, кредитного посередника (за наявності) та третіх осіб, які сплачуються відповідно до умов отриманого кредиту та пов'язані з отриманням, обслуговуванням і поверненням кредиту.